

(intyg) är afgifvet under den ansvarighet lag stadgar", eller ock skrifvas å papper, hvarå dylik mening öfverst å första sidan är tryckt eller litografierad.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1870.

C. E. Casparsson.

N:o 13.

Af Herr **Arrhenius, Johan**: *Om ett tillägg i 2 § af Kongl. Förordningen angående villkoren för bränvinstillverkning.*

Nu gällande nådiga Förordning angående villkoren för bränvinstillverkning af den 7 Mars 1867 bestämmer uti dess 2 § 3 mom., att "bränvinstillverkning eller mäskning dertill" icke är medgifven från klockan 10 om aftonen näst före sön- eller helgdag till klockan 10 om aftonen samma dag; hvarjemte uti dess 46 § mom. 3 bestämmes vite mot "till bränneri hörande arbete, utom tillsyn vid malt- och jästberedning", som verkställes emellan klockan 8 på morgonen och 5 på aftonen å sön- och helgdagar.

Från allmänna förbudet mot arbete å sön- och helgdagar har sålunda undantag måst göras för sådana arbeten i brännerierna, hvilkas afbrott skulle tillskynda tillverkaren allt för stora svårigheter eller förluster, hvidan ock i afseende på malt- och jästberedningen arbetet tillåtes under hela tiden.

Sedan förbemälda nådiga förordning utgafs, har inom landet en ny industri börjat uppspira, nemligen bränvinstillverkning af betor efter Fransysk metod. Uti Frankrike, der tillverkningen af sprit eller så kallad *vinage* af betor nu bedrifves uti stor utsträckning — hvidbetsbränneriernas antal utgjorde der år 1866 144 stycken — har man enligt officiela, derom utgifna handlingar funnit denna industri vara af största vigt för landtbruket, hvars utveckling af densamma befordrats dels genom jordens omsorgsfullare odling

och skötsel för betan, hvaraf rikare skördar vunnits af andra kulturväxter, som odlas i omvexling med betorna, dels genom häraf betydligt utvidgad ladugårdsskötsel och gödning af slagtboskap. Vid anställda noggranna beräkningar härvid har man funnit, att vid de egendomar, der bränvinstillverkningen af betor bedrefs år 1864, förhöllo sig odlingen och afkastningen af spanmål samt antalet af underhållna och gödda boskapsdjur äfvensom arbetarnes antal sålunda:

	Före betbränningen.	Efter betbränningen.
Med säd besädd jord	21,906 hektarer.	27,670 hektarer.
Afkastningen per hektar	19 hektoliter.	27—75 hektoliter.
Underhållen boskap	25,386 stora djur.	31,449 stora djur.
Gödda djur	6,995	46,656
Använde arbetare under sommartiden .	9,851	25,735
D:o under vintern	4,767	14,718

allt per år.

Det ligger sålunda för öppen dag, hurusom stora fördelar i Frankrike vunnits genom denna industri, samt huru densamma högst väsendtligen befordrat jordbrukets och boskapskötselns förkofran, under det den tillika beredt större arbetsförtjenst i de orter, der den kommit till utöfning.

Då sockerbetan hos oss går utmärkt väl till samt lemnar skördar, efter hvad erfarenheten visat, fullt jemförliga med de bästa i utlandet, så är det att hoppas, att tillverkningen så väl af betsocker som af betsprit skall hos oss kunna bedrifvas med lika fördel som uti andra länder. Genom Riksdagens af Kongl. Maj:t fastställda beslut rörande vissa års skattefrihet och skattelindring för betsockerindustrien bör man kunna motse, att densamma efter hand skall kunna hinna arbeta sig upp till en inhemska näring; för hvitbetsbränningen bör detta kunna ske mycket lättare, då till densamma bedrivande fordras vida mindre kapitaler samt mindre kvantiteter betor, hvilka för sprittillverkningen dessutom kunna gödslas och behandlas såsom våra andra vanliga rotfrukter. Men sprittillverkningen af betor fordrar, för att kunna komma till utveckling inom landet, ett medgifvande, som förutsätter en ändring i nu gällande förordning om tillverkning af bränvin. Betbränningen tillgår nemligen sålunda, att den vid spritafdrifningen afgående saften begagnas till diffusion af de sönderskurna betorna och till fortplantning af jäsningsen, hvaremot den vid andra brännerier vanliga malt- och jästberedningen icke begagnas. Den ständigt återkommande starka upphettningen af saften förekommer syrebildning uti densamma, hvaremot den genom surning förderivas, om ett längre afbrott uti afdrifningen inträffar, i hvilket fall den surblifna saften måste bortkastas, vatten användas till diffusion och

en kostsam ny jäsning åstadkommas, hvilken dock sällan blir jemförlig med den, som vunnits under en fortsatt bearbetning.

Härigenom och medelst de långa afbrott, som, i följd af stadgandet i nu gällande förordning om bränvinstillverkningen, måst hvarje vecka göras uti hela operationen för hvitbetsbränningen, hafva de, som dermed gjort försök, lidit icke obetydliga förluster, och det har faktiskt visat sig, att denna industri icke kan hos oss komma till utveckling med tillämpning af nu gällande lagstadganden. Det är nemligen för hvitbetsbränningen oudgängligt, att den kommer i åtnjutande af de undantag, som blifvit medgifna vid vanliga brännerier för malt- och jästberedning, och detta så mycket mera som dessa arbeten motsvara den fortgående diffusionen och dervid uti saften-fortplantade jäsningen uti betbrännerierna. Jag får sålunda vördsamt hemställa,

att genom lag må stadgas, att vid betbrännerierna spritafdrifningen måtte blifva tillåten hela tiden med undantag af sön- och helgdagar från kl. 8 f. m. till kl. 5 e. m., samt att sålunda § 2 af förenämnda nådiga förordning må erhålla ett tillägg, hvarigenom dess 3:e mom. icke kommer att på betbrännerier tillämpas, äfvensom att § 46 af samma förordning bringas i öfverensstämmelse härmed.

Om remiss till Bevillnings-Utskottet af denna min motion anhåller jag vördsammast.

Stockholm den 26 Januari 1870.

J. Arrhenius.